

PONTIFÍCIA I REIAL ACADÈMIA BIBLIOGRÀFICO-MARIANA DE LLEIDA

158è Certamen
marià dedicat a la
Mare de Déu
de Montserrat
en commemoració
del mil·lenari de
la fundació
del monestir
de Montserrat

ORA
LEGE
LABORA
REGE TE IPSUM
IN COMMUNITATE

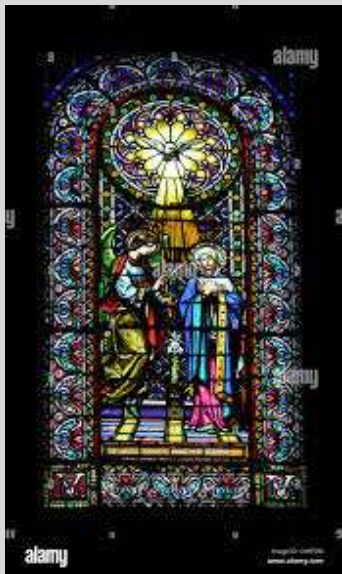

MONTSERRAT | MONESTIR | MIL·LENNARI

UNA ICONOGRAFIA QUE UNEIX EL CEL I LA TERRA

La importància de Maria, la Mare del Senyor, forma part de la fe de l'Església que la contempla en l'evangeli present en els moments claus de la redempció.

L'Església, abans de venerar-la a través de les diferents representacions artístiques, l'ha venerat en el seu cor creient en la contemplació dels misteris de la vida del Senyor, l'ha vist prefigurada en l'Antic Testament en Eva i la contempla, com Església naixent i com a signe d'esperança, en la revelació final de l'Escriptura, en la dona vestida de sol, en l'Església Santa i Immaculada que mostra el Crist al bell mig de la nova Jerusalem que baixa del cel.

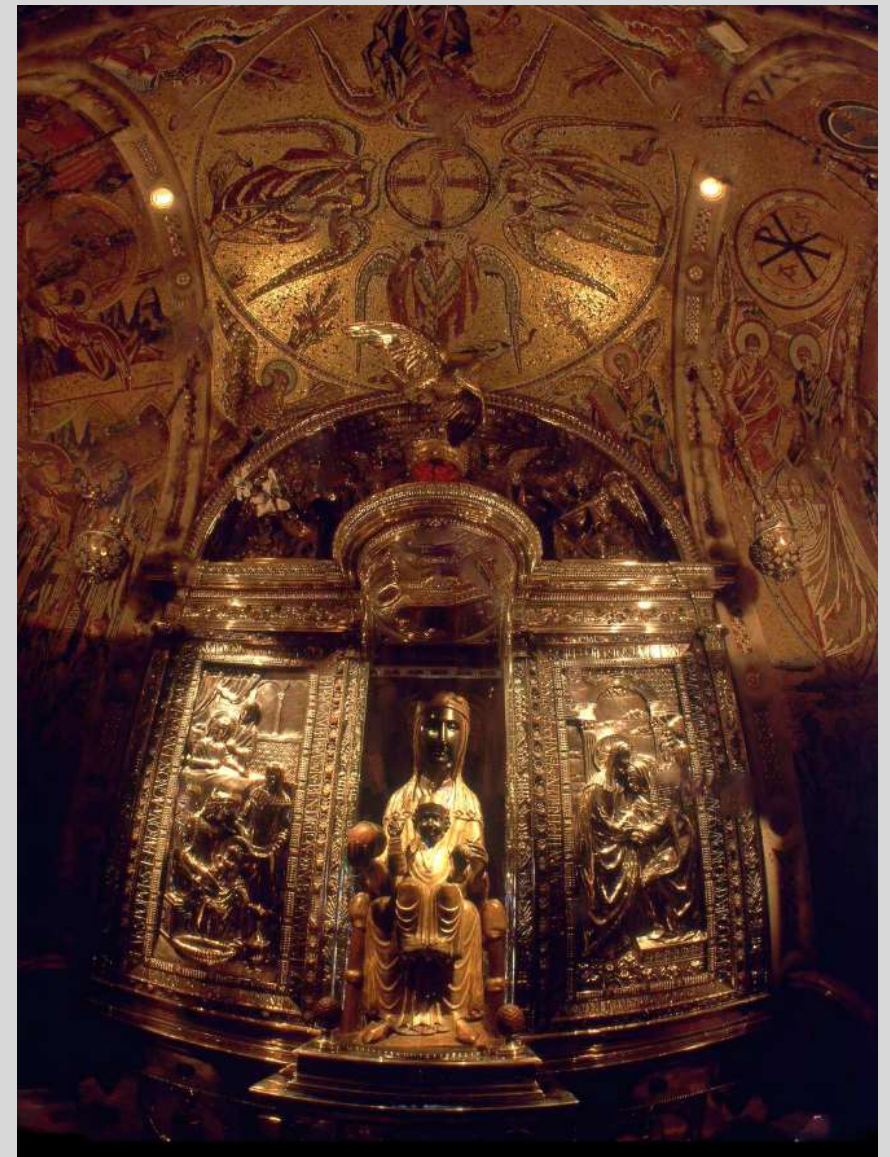

Les imatges escultòriques fan més viva la realitat que representen i poden ser considerades com a realitats tangibles del sagrat, mitjà eficaç que canalitza la pregària que, en realitat, s'adreça a l'inaccessible del que representa la imatge, en aquest cas a Maria, Verge i Mare del Fill de Déu i a Jesús Fill de Déu i Redemptor del llinatge humà. La imatge de la Mare, coronada com a reina, portaria originalment a la ma dreta una poma, signe de la nova Eva, i més tard podem veure-hi col·locat el lliri de tres flors, símbol de la virginitat intacta de Maria abans del part, en el part i després del part. Actualment, la Mare de Déu, sosté una esfera, signe de la divinitat que ha volgut habitar en ella. Tal com diu aquell vell cant d'advent: “Aquell qui la terra, el mar i els cels veneren, adoren i aclamen, aquell qui regeix el món, Maria el porta en el si. Contemplant amb fe el misteri de la Verge, Mare de Déu, fem-ne lloança, tot dient: Glòria a vós, Senyor, que vàreu néixer d'una Verge”

La Moreneta és una imatge que expressa la fe catòlica sobre l'Encarnació real de la segona persona de la Trinitat.

El 325, el Concili de Nicena, n'estem commemorant els seus 1700 anys, afirma solemnement de la persona de Jesucrist que és “engendrat no pas creat, de la mateixa naturalesa del Pare, (...) per obra de l'Esperit Sant, s'encarnà de la Verge Maria i es feu home”.

El punt de vista del Segon Concili de Nicea (787) que establia que l'honor donat a la imatge passa al seu prototipus, va fer acceptar a Occident, malgrat la resistència dels *Libri Carolini*, la veneració de les santes imatges. Aquesta funció de representació que se'ls hi atribuï va fer possible la proliferació d'aquest tipus marià d'escultures per tot l'Occident romànic. La marededéu romànica, com a obra destinada al culte, és d'una gran eficàcia, en el sentit que expressa la idea bàsica de l'evangeli en què Maria es representa com a Mare del Fill de Déu.

Les escenes de l'Apocalipsi que abunden en l'art romànic, escrites en un moment convuls de les primeres persecucions i descrites amb imatges vives de la lluita entre el bé i el mal, el triomf final del bé i la recompensa dels justos, són una paraula de consol, una crida a la perseverança i un cant d'esperança que té el seu punt culminant amb la imatge de la nova Jerusalem.

La imatge dita col·loquialment de “la Moreneta” és en realitat la Santa Imatge de Jesús i de Maria de Montserrat. En la iconografia romànica de la Mare de Déu de Montserrat s'hi insinua també aquest tema de la ciutat de Déu; hi trobem la Mare de Jesús asseguda en una cadira que té traces d'una ciutat amb les seves torres i merlets, com significant la Nova Jerusalem, en la qual l'Església Santa, representada en Maria, esdevé portadora de la Nova Llei de l'amor i de la paraula definitiva, que és Jesús, Fill de Déu fet home, que en la imatge no és un nen de pit, sinó un infant assegut a la seva falda. Per

això, sense oblidar el sentit bíblic del text, podem ajuntar el sentit espiritual que té el santuari de Montserrat tot dient amb goig i amb respecte que “El Senyor té el palau a la muntanya santa”.

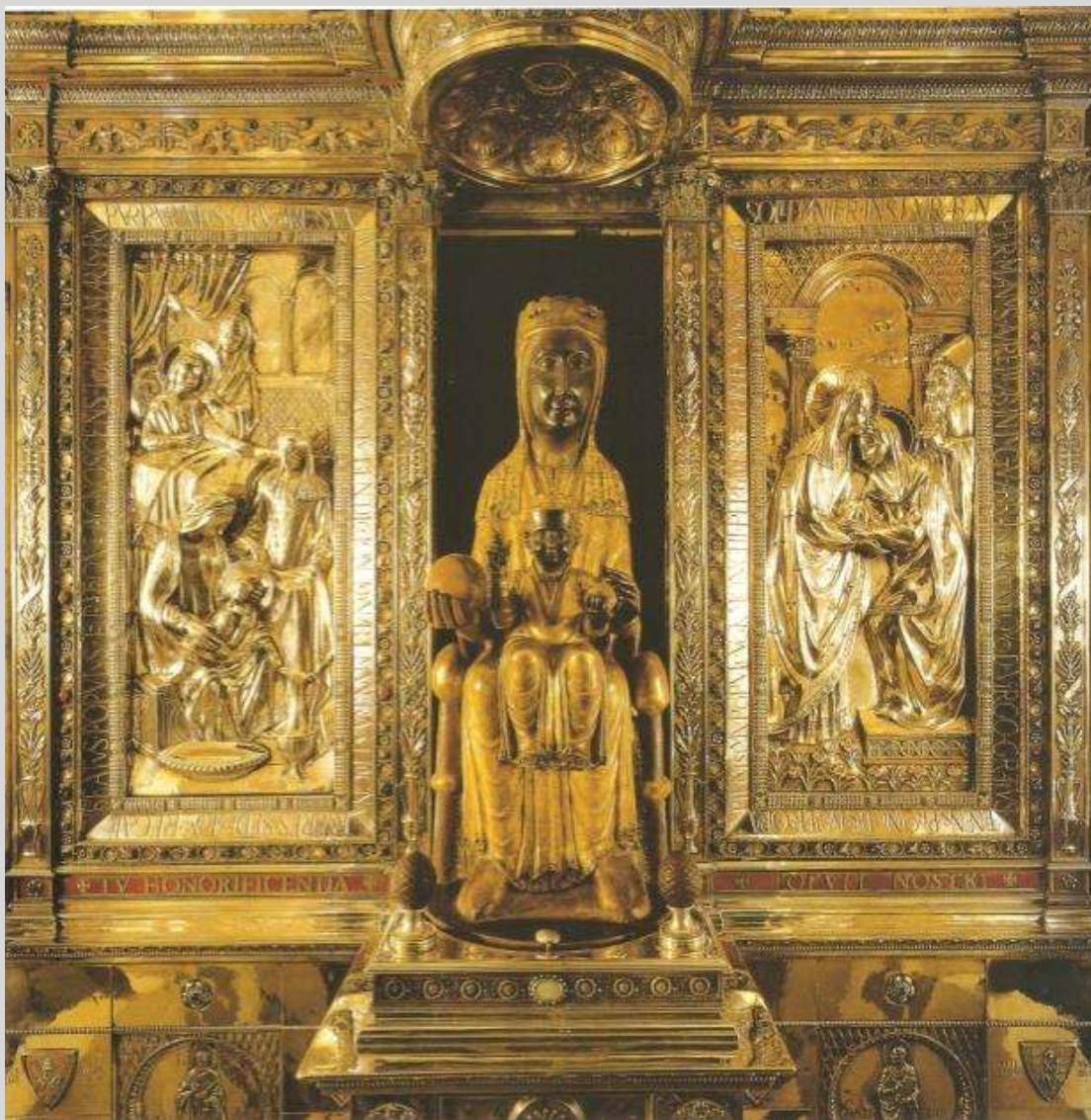

El conjunt de la imatge de Montserrat evoca la Jerusalem que baixa del cel, fent present en la història la glòria de Déu que és Jesucrist, per mitjà de la litúrgia i la comunió fraterna entre els fidels. Crist no és el pantocràtor impressionant sinó un Crist descalç, humil, l'home nou d'eterna joventut, poderós en l'amor, que pren la paraula i beneeix la humanitat; segurament la imatge original de Jesús, portaria a la mà l'esfera de l'univers per significar un pantocràtor, no jutjant sinó anunciant la paraula de Déu que és la que realment judica la vida dels homes.

Davant l'Infant Jesús romànic, imatge de l'Anyell de l'apocalipsi, podem sentir aquella veu forta que proclama:

Aquest és el tabernacle on Déu habitarà amb els homes. Ells seran el seu poble i el seu Déu serà "Déu que és amb ells". Eixugarà totes les llàgrimes dels seus ulls, i no existirà més la mort, ni dol, ni crits, ni sofriment. Perquè les coses d'abans han passat. (Ap 21, 3-4)

L'infant que és u, amb el Pare, i Maria, Mare i Verge, plena de l'Esperit Sant, seuen sobre la nova Jerusalem que curiosament no té temple, perquè com ens diu el vident de l'Apocalipsi: *De temple no n'hi vaig veure, perquè el seu temple és el Senyor, Déu de l'univers, junt amb l'Anyell. La ciutat no necessita que la il·luminin el sol o la lluna, perquè la glòria de Déu l'omple de claror, i l'Anyell és el gresol que la il·lumina. Les nacions caminaran a la seva llum, i els reis de la terra li portaran les seves riqueses. Les seves portes no es tancaran en tot el dia, perquè allí, de nits no n'hi haurà. (Ap 21, 23-25)*

L'Infant, imatge de la vida per sempre, és la llum del món tal com ens diu el quart evangeli: *Jo, que soc la llum, he vingut al món perquè ningú dels qui creuen en mi no es quedi en la fosca. Als qui escolten les meves paraules i no les guarden, no soc jo qui els condemno, perquè no he vingut a condemnar el món, sinó a salvar-lo. Els qui em rebutgen a mi i no acullen les meves paraules, ja tenen qui els condemnarà: és la paraula que jo he predicat, la que els condemnarà el darrer dia, perquè jo no he parlat pel meu compte; el Pare mateix que m'ha enviat, m'ha manat què havia de dir i de predicar. I sé que el seu manament és vida eterna.* (Jn 12, 46-50)

Aquesta imatge morena de Maria i de Jesús és el centre de la muntanya, el punt referent que dona sentit al misteri de la natura que li serveix d'escambell. El goig espiritual de pujar a Montserrat va més enllà de la bellesa natural de la muntanya. Com en el Temple de Jerusalem, també el perfum de l'encens i la pregària cantada de l'Església acaricien l'ànima del pelegrí.

La serenitat de la mirada de la Moreneta i el somrieu de Jesús Infant, corprenen el cor del creient que pot contemplar a tocar d'ell el misteri d'amor i de gràcia que representa aquesta imatge de Montserrat: Déu, per mi, s'ha fet home en el si de la Verge, "Soc al llindar del paradís", com canta un poema modern sobre Montserrat.

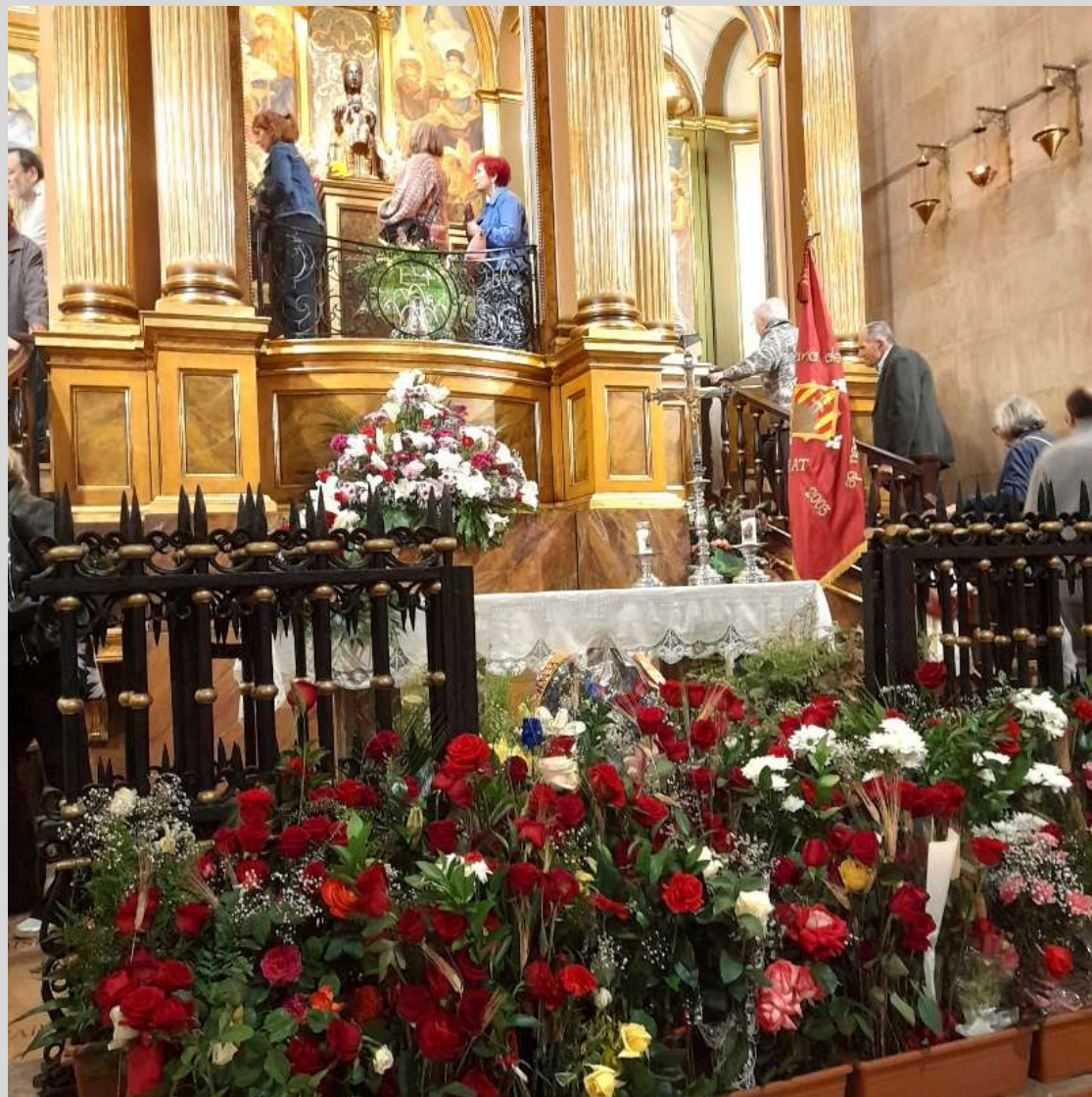

El santuari és una referència constant del misteri de la presència de Déu que, per mitjà de la Mare del Senyor, acull i abraça de manera única tots els pelegrins i visitants en les seves penes i els seus anhels, en els moments de goig i de dol, no tornant mai a casa seva sense una resposta en el cor i un silenci amorós d'esperança que murmureja en el més íntim de l'ésser: *La misericòrdia del Senyor no s'esgota; la seva pietat és nova cada matí, la seva fidelitat és immensa. El Senyor és la meva heretat, i per*

això espero en ell. El Senyor és bo amb els qui hi confien, en tots aquells que el cerquen. És bo d'esperar en silenci la salvació del Senyor. (Lm 3, 22-26)

La pietat litúrgica i popular són aquesta nova Jerusalem que ens apropa la comunió amb Déu unint així la terra i el cel.

En la pregària i en els sagraments es fa realitat espiritual tot el que en la imatge i en el mateix cambril de la Mare de Déu està expressat simbòlicament.

Gràcies per la vostra atenció.

Que Maria i Jesús de Monserrat
us guardin en la seva pau i us regalin la seva joia

Lleida, 4 d'octubre de 2025

